

Onderwerp Conceptinrichtingsplan Grote Markt voor
participatie
Steller Paul van den Bosch

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14050
Datum

Bijlage(n) 3

Kenmerk 412819-2021

Geachte heer, mevrouw,

Op 27 januari 2021 heeft uw raad het Programma van Eisen (PvE) voor de herinrichting van de Grote Markt vastgesteld. De afgelopen periode is volop gewerkt om dit PvE om te zetten naar een concept inrichtingsplan. Dat plan is nu zo ver gevorderd dat deze dit najaar de participatie in kan, voordat het uiteindelijke plan volgens planning eind dit jaar definitief aan uw gemeenteraad wordt voorgelegd. In deze brief informeren wij u over deze volgende stap op weg naar een heringerichte Grote Markt.

De herinrichting van de Grote Markt is een van de meest in het oog springende uitwerkingen van de visie Bestemming Binnenstad uit 2016 en daarmee een belangrijk onderdeel van de aanpak van de binnenstad als geheel. Het gaat om de meest voorname plek van de stad en is, nationaal bekend, van grote betekenis.

Binnen de aanpak van de binnenstad volgens de visie Bestemming binnenstad zijn de afgelopen jaren stevige stappen gezet om de doelstellingen uit de binnenstadsvisie naar concreet straat- en pleinniveau uit te werken. Stap voor stap kwam er meer 'ruimte voor jou', met de voetganger op 1 en het andere verkeer dat daar meer ondergeschikt aan is.

Een belangrijk besluit in dit kader is geweest dat de OV-bussen een alternatieve route door de binnenstad volgen. Daarmee verdwijnt in de toekomst de bus van de Grote Markt. Dat levert meer ruimte op voor een aantrekkelijk verblijf op het plein en is een ideale kans om het plein ruimtelijk, functioneel en symbolisch een nieuwe en verbeterde invulling te geven.

Concept inrichtingsplan

Op weg naar een heringerichte Grote Markt is nu een concept inrichtingsplan gemaakt. Daarbij is nauw samengewerkt met samenwerkende bureaus Vogt Landschapsarchitecten/Berte Daan Landschap. In de bijlage vindt u de presentatie van het concept inrichtingsplan. Ook is in een aparte bijlage een toelichting opgenomen op de wijze waarop de keuzes in het PvE hebben geleid tot concrete uitwerking in het concept inrichtingsplan. Zoals de naam al aangeeft, betreft het nog geen definitief

plan. Het is nadrukkelijk de bedoeling met dit concept het gesprek met inwoners, bezoekers, ondernemers, en andere stakeholders aan te gaan. Dat krijgt de komende periode vorm en inhoud. Later dit jaar ontvangt u dan het definitieve inrichtingsplan ter besluitvorming, samen met een uitvoeringsplan, waarin ook de financiën zijn opgenomen.

Beeld vanaf de noord-oosthoek

We hebben in het PvE een aantal uitgangspunten geformuleerd die richting moeten geven aan het uiteindelijke ontwerp. Daarbij zijn vijf hoofdambities leidend, te weten:

- De Grote Markt als het centrale plein
- De Grote Markt als voetgangersplein
- De Grote Markt als ontmoetingsplein
- De Grote Markt als levendig plein
- De Grote Markt als het klimaat-adaptieve plein

Deze hoofdambities zijn in het PvE omgezet naar een kader waaraan het inrichtingsplan zou moeten voldoen. Uw raad heeft het PvE op 27 januari jongstleden vastgesteld. Vervolgens is dit PvE omgezet naar een concreet ontwerp, in de vorm van het voorliggende concept inrichtingsplan, waarbij we recht doen aan de ambities die hiervoor zijn geformuleerd. Een aantal in het oog springende onderdelen:

- We geven met respect en oog voor de historie van het plein een hedendaagse invulling aan de Grote Markt. Het plein zelf blijft daarbij in principe grotendeels open. Er is zo volop ruimte om het plein te beleven, maar ook om evenementen en samenkomsten te houden.

- Rondom het open middenplein krijgen allerlei noodzakelijke functies op een overzichtelijke en logische manier hun plek. Een heldere lijn in het plan geeft structuur aan de gemengde zone en deze lijn biedt ruimte aan veel extra openbare zitgelegenheid, gemaakt van natuursteen en hout, en aan bomen en groen, aan speelplekken en water. In de zomer is er aan de noordzijde van het plein volop sprankelend water ter verkoeling (het uiteindelijke ontwerp hiervoor volgt bij het definitieve plan). Het is de plek waar in de winter mogelijk zelfs ook geschaatst kan worden. Standplaatshouders krijgen eveneens een plek aan deze zijde van het plein. Met deze ondernemers zijn we hierover in gesprek, onder andere over vorm, omvang en uitstraling. Taxistandplaatsen verdwijnen van de Grote Markt en zullen in de directe omgeving hun plek krijgen.

Impressie van de 'nieuwe' noordwand

- Bijzondere aandacht gaat uit naar groen. Op de Grote Markt waren er eeuwenlang geen bomen. Dat gaat veranderen! We gaan er met het oog op de noodzakelijke klimaatadaptie en de al steeds vaker voorkomende hittestress op dit versteende plein fors in groen investeren. Daarmee geven we ook invulling aan een veel gehoorde wens van inwoners en bezoekers van het plein voor toevoeging van groen. We kiezen in het concept inrichtingsplan voor een beeldbepalende groep bomen in de open pleinruimte, ongeveer op de plek waar jarenlang het VVV-gebouw stond. Daarbij blijven de loopstromen overeind, evenals het zicht op de pleinvanden en belangrijke gebouwen als de Martinitoren en bijvoorbeeld het Forum. Belangrijk is hierbij transparantie van

de bomengroep. Dit laatste bereiken we door de keuze van boomsoort (kleiner blad, losse kroon) en doordat de bomen hoog worden opgesnoeid (voor het doorzicht). De ruime afstand tot de oostwand vrijwaart de gevel van schaduw waardoor het terras daar haar zon vrijwel volledig behoudt. De bomengroep staat los in de ruimte tegenover het stadhuis op 15 m afstand van de oostgevel. Met een hoogte van 26 m blijft de nieuwe Oostwand ruimtelijk dominant ten opzichte van de bomen, de begane grond van de oostwand blijft in zicht onder de boomkronen door met een vrije stamhoogte van minimaal 4 meter. Stedenbouwkundig is juist deze plek gekozen omdat het als het ware een spiegel vormt van het Stadhuis en zo met de Martinitoren en het Stadhuis een derde ontmoetingsplek wordt op de Grote Markt. De bomen vormen een transparante omranding van een open plek, wat volop schaduw geeft met zonlicht aan de binnenzijde. Dé nieuwe ontmoetingsplek aan de rand van het plein. De karaktervolle groep bomen op deze plek onderstreept zo door de positie en formele vorm de statuut van hét centrale plein in de stad en verhoogt als nieuwe ontmoetingsplek de aantrekkingskracht van de oostwand. Een bijkomend voordeel is dat de in het plan enigszins verhoogde ligging van dit deel van het plein zorgt voor relatief weinig archeologische ‘verstoring’. De toegankelijkheid ter plaatse garanderen we door aan beide zijden naast trapsteden ook een hellingbaan aan te brengen.

Zicht vanuit de bomengroep

- In het verleden is de windroos, die in de huidige bestrating zit, eerder verplaatst geweest. Toen vanaf de noordzijde meer naar het middelpunt van het

open plein. In het concept plan stellen we voor de windroos opnieuw een nieuwe plek te geven, de ster wordt letterlijk opgepakt en teruggestraat. Nu in het nieuwe zwaartepunt van het plein, te weten de bomengroep als centrale ontmoetingsplek. Daar krijgt deze in de toekomst een concrete functie, verhoogd, waarmee het straks een fijne verblijfsplek is voor iedereen, om op zitten, op te spelen of als podium wellicht voor kleine evenementen. Daarmee voegen we behalve functie ook actualisatie en veel meer beleving toe aan de windroos dan in de huidige situatie het geval is. Door de bomen zo te plaatsen blijft er genoeg ruimte voor de kermis en andere evenementen met podia en maximaal zo'n 8.000 mensen aan publiek. Daarbij geeft deze bomengroep nieuwe mogelijkheden om kleine evenementen te houden, tussen de bomen.

- De bestrating van het plein wordt uitgevoerd in een warm beige-grijze baksteen in combinatie met natuursteen, vergelijkbaar met de tinten van de Martinitoren. En zoveel mogelijk zonder drempels, want we willen dat de Grote Markt goed toegankelijk is voor iedereen. De huidige natuursteen op het plein komt gedeeltelijk terug op een andere plek in het plan en herbruikbare materialen zullen deels een nieuwe bestemming elders in de stad krijgen.
- Twee fietsroutes completeren het plein. Het is een plein vooral voor voetgangers, dus fietsers zijn te gast op het plein. Er zijn twee routes in de noord-zuid richting, tussen Ebbinegestraat en Gelkingestraat voor het Stadhuis langs en een route langs de oostwand. De nieuwe doorgaande oost-west route verloopt via Guldenstraat-Rodeweeshuisstraat en Kwinkensplein richting Sint Jansstraat, deze straten zullen daarop worden aangepast.

Plattegrond met de bomen

Behalve in de bijlage vindt u op de website jouwgrotemarkt.groningen.nl meer in detail een toelichting op het plan.

Financiën

Zoals eerder aan uw raad medegedeeld gaan we uit van een bedrag van maximaal 15 miljoen euro voor de herinrichting. In de komende ontwerpfase waarin het ontwerp verder zal worden uitgewerkt naar een uitvoeringsplan, krijgen we meer inzicht in de concrete aanlegkosten en beheerkosten. We maken dan ook een verdeling in hoofdsorten kosten- posten (ondergronds, bestrating, groen, meubilair, verlichting) en benodigde plankosten. Op basis van de totale raming krijgt u separaat een voorstel voor een uitvoeringskrediet voorgelegd, inclusief een voorstel voor de dekking.

Participatie

De komende maanden willen we met deze basis een belangrijk vervolg geven in de vorm van een participatie- en communicatietraject. Dit heeft al veel historie en zal met de openbaarmaking van dit conceptplan een vervolg krijgen in lijn - en in stijl - met het ingezette traject. Het komende participatietraject doen we, waar relevant nog steeds met inachtneming van coronamaatregelen, wederom fysiek en voor een belangrijk deel ook online via website en social media. Een belangrijk onderdeel is dat we opnieuw op de Grote Markt zelf in vorm van grote panelen bezoekers gaan informeren over ons concept inrichtingsplan. We nodigen uw gemeenteraad en verschillende stakeholders op dat moment uit voor een rondleiding langs de panelen. Deze informatie is vervolgens ook te bekijken via de eigen website en in de hal van het Zuiderdiep (coronaproof). Daarnaast zetten we vol in op online communicatie, in lijn met de eerdere aanpak. De website jouwgrotemarkt.groningen.nl vormt daarbij nog steeds de basis, waar alle informatie, tekeningen, impressies, etc te vinden is. Tijdens persoonlijke (en digitale groeps-) gesprekken met stakeholders geven we de komende periode een vervolg aan de al ingezette gesprekken met gebruikers van de Grote Markt.

Vervolg

Op basis van de participatie in september en oktober wordt het definitieve inrichtingsplan uitgewerkt, samen met een uitvoeringsplan, waarin ook de financiën zijn opgenomen. Wij verwachten u dit voor het eind van dit jaar voor te leggen. Voor de planning geldt verder dat uitgegaan wordt van een gewijzigde dienstregeling voor het OV vanaf eind dit jaar. Mocht dit, in verband met de procedures rond de aanleg van de Kattenbrug, op een later moment plaats gaan vinden, dan zullen we de planning in de uitvoering van het project hierop aanpassen. Uitgangspunt is wel dat de start herinrichting Grote Markt medio 2022 overeind blijft.

We vertrouwen erop dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.